

[Fraenkel.]

Jeg har ikke saa stort Hastværk, jeg ser det gerne studeret, naar det skal være ogsaa gennem et Forsøg som dette her, hvilket man jo altsaa kan betragte som et Laboratorieforsøg i meget stor Stil maaske, men en endelig Afgørelse af dette Spørgsmaal kræver en helt anden Klarhed i Opfattelsen af det i Befolkningen og ogsaa her i Rigsdagen.

Jeg vil altsaa forholde mig passiv overfor det, jeg vil undlade at stemme over dette Ændringsforslag som en Tilkendegivelse af, at Spørgsmaalet hører til de vigtigste, vi overhovedet kan faa med at gøre, for ikke at sige, at det er det vigtigste, og at det ikke gaar an at lade dette Spørgsmaal ligge todt, men at vi maa se at naa til en Forstaaelse af det.

Holstein: Til Belysning af det Prisaftaleforslag, hvorom jo en bred Trefoldighed i dette Ting har samlet sig, vil jeg tage mit Udgangspunkt i en Hovedbemærkning i Venstremindretallets Betænkning, der lyder saaledes:

„Vi har allerede i gældende dansk Ret en Trustlov, nemlig Lov Nr. 70 af 27. Marts 1929, hvis § 1 ogsaa omfatter Prisaftaler i Karteller og Truster, og hvis § 3 ogsaa rammer de af Karteller og Truster iværksatte Magtmisbrug. Men den rammer kun Kartellers og Trusters Prisaftaler og Magtmisbrug, naar saadanne hører eller rammer den enkelte Deltager i Kartellet eller Trusten eller andre Borgere i fri Erhvervsudøvelse, medens denne Lov ikke giver Samfundsmyndigheden, Domstolene, Lejlighed til at gribe ind til Værn for den forbrugende Almenhed.“

Med andre Ord, Venstremindretallets Synspunkt er det, at der i Loven om Arbejds- og Erhvervsfrihed i § 1 er givet Bestemmelser, som erklærer Kartellers og Trusters Aftaler ugyldige, for saa vidt de uberettiget begrænser den enkeltes Erhvervsfrihed, ikke blot den enkelte, som er med i Kartellet, i Aftalen, men ogsaa, dersom det er en Borger udenfor Kartellet, samt at der i denne Lovs § 3 er givet Bestemmelser, der rammer Kartellers og økonomiske Sammenslutningers utilbørlige Magtmisbrug overfor andre erhvervsdrivende. Men, siger saa Venstre, i denne Lov indeholdes der ingen Bestemmelser til Beskyttelse for den forbrugende Almenhed

imod Kartellernes Prisaftaler eller Forfølgelser, og det er denne Lakune, som man nu søger at udfylde ved det foreliggende Lovforslag. Efter Venstres Opfattelse skulde man altsaa allerede nu have en meget vidtgaaende og omfattende Lovgivning, som indeholder Værn mod alt, hvad der hedder Truster og trustlignende økonomiske Foretagender, og Bestemmelser om, at disses Aftaler indbyrdes er ugyldige, naar de er uberettigede, og at uberettigede Foranstaltninger, som de foretager indbyrdes eller overfor andre erhvervsdrivende, er ugyldige, men der er ingen Bestemmelser om saadanne Institutioners kollektive Prisaftaler, som tager Sigte paa den forbrugende Almenhed, og det bøder man paa ved dette Lovforslag, hvis det bliver ophøjet til Lov.

Det vil med andre Ord sige, at Venstre har knæsat det Princip, at Statsmagten er beføjet til i meget vidt Omfang at kontrollere og regulere Aftaler mellem trustlignende Institutioner og Foranstaltninger fra trustlignende Institutioners Side overfor andre erhvervsdrivende og overfor den almindelige Forbruger.

Jeg skal dertil kun sige, at det glæder mig at se Partiet Venstre tage dette principielle Standpunkt — det er ogsaa mit Standpunkt —, men det har intet som helst at gøre med Grundprincippet: Kræfternes frie Spil i det økonomiske Liv, det er en Negation af det Grundprincip. Men Venstre er altsaa kommet til Erkendelse af, at dette Grundprincip ikke bør være det tilgrundliggende, at det tilgrundliggende er Statsmagts Beføjelse til at øve kontrollerende og regulerende Indflydelse paa hele Erhvervslivet, og jeg indrømmer, at det er ogsaa en Nødvendighed under Nutidens Forhold at slutte sig til dette Princip. For hvad vil Kræfternes frie Spil paa det økonomiske Omraade sige andet end de stærkeres Misbrug af de svagere i stedse stigende Grad? Giver man Kræfterne frit Spil overfor de økonomiske Virksomheder, vil der i Løbet af kortere eller længere Tid ved de private Kræfters frie Spil være skabt Monopoler, økonomiske Despotier, som fjerner al det, der hedder økonomisk Frihed og Selvstændighed for Gennemsnitsborgeren, for Middelstandsmanden, og et Despoti, som kan være akkurat lige saa skadeligt og eliminerende